

Väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö 2021

Verkkokauppa murroksessa

57 prosenttia 16–89-vuotiaista suomalaisista oli ostanut jotain internetistä viimeisten 3 kuukauden aikana. Erilaisia palveluita ostaneiden osuus supistui ja tavaroita ostaneiden osuus kasvoi. 58 prosenttia työllisistä oli tehnyt työtä kotoa käsin, yli puolet heistä päivittäin. 93 prosenttia 16–89-vuotiaista suomalaisista käytti internetiä ja 82 prosenttia käytti useasti päivässä. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen vuoden 2021 väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö -tutkimuksesta.

Internetin käytön ja eräiden käyttötarkoitusten yleisyys 2021, %-osuus väestöstä

	Käyttänyt internetiä ¹⁾	Käyttää internetiä yleensä useita kertoja päivässä	Verkosta ostaminen ¹⁾	Ostanut ruoka-annoksia ravintoloilta suoraan tai kuljetuspalvelun kautta ¹⁾	Nähty epätosia tai epäilyttäviä tietoja tai sisältöjä uutissivustoilla tai sosiaalisessa mediassa ¹⁾	Pitänyt Koronaviikun käytössä säännöllisesti
16-24	100	98	73	43	84	35
25-34	100	99	74	43	78	42
35-44	99	96	77	36	77	47
45-54	100	91	70	21	69	47
55-64	97	82	48	9	57	48
65-74	85	66	33	4	46	40
75-89	57	27	11	0	21	16
Miehet	94	84	57	22	67	37
Naiset	92	81	56	24	60	44
Kaikki	93	82	57	23	63	41

1) Viimeisten kolmen kuukauden aikana

Väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö -tutkimuksen mukaan pandemia vaikutti suomalaisten internetin käyttöön myös vuonna 2021.

Vuonna 2021 57 prosenttia 16–89-vuotiaista suomalaisista oli ostanut jotain verkosta viimeisen 3 kuukauden aikana. Verkkokaupasta ostavien määrä kasvaa voimakkaasti enää yli 65-vuotiaissa, tätä nuoremmista jo valtaosa ostaa toistuvasti tavaroita ja palveluita verkon kautta. Pandemiavuodet 2020 ja 2021 ovat olleet verkkokaupassa murroksia, jolloin palveluiden kysyntä on heikentynyt ja tavaroiden ostaminen kasvanut. Verkkokaupan viisi suosituinta tuoteryhmää olivat vuonna 2021 vaatteet, kengät, asusteet jne.,

rahapelaaminen, ravintoloiden ruoka-annokset kotiin kuljetettuna, elokuvien ja tv-sarjojen katsominen tai lataaminen verkosta ja musiikin kuuntelu verkon kautta.

Internetin käyttö viestintään oli vuonna 2021 edellistä vuotta yleisempää tutkimuksen kahdessa vanhimmassa ikäryhmässä. Sähköpostia käyttäneiden osuus kasvoi 75–89-vuotiailla 9 prosenttiyksikköä 48 prosenttiin ja 65–74-vuotiailla 5 prosenttiyksikköä 81 prosenttiin. Myös pikaviestintä matkapuhelimella yleistyi näissä ikäryhmissä. Edellisinä vuosina suosiotaan kasvattanut internet- ja videopuheluiden soittaminen yleistyi vuonna 2021 vain 75–89-vuotiaiden parissa. Muissa ikäryhmissä puheluita soittaneiden osuus laski. Niin ikään yhteisöpalveluiden seuraaminen yleistyi 2021 lähinnä vain 75–89-vuotiaiden parissa.

Vuonna 2020 useiden verkkomedioiden käyttö yleistyi. Vuonna 2021 niiden seuraamisen yleistymisen hidastui ja loppui eräiden medioiden kohdalla. Verkkolehtiä ja televisioyhtiöiden uutissivustoja lukeneiden osuus pysyi ennallaan. Televisioyhtiöiden verkkopalveluja katsoneiden osuus nousi kaksi prosenttiyksikköä 76 prosenttiin. Vanhemmissa ikäryhmissä osuus kasvoi eniten. Podcasteja kuunnelleiden osuus väestöstä kasvoi kaksi prosenttiyksikköä 33 prosenttiin. Äänikirjoja kuunnelleiden osuus laski alle 44-vuotiaiden ikäryhmissä ja kasvoi sitä vanhempien parissa. Koko väestöstä kirjoja kuunnelleiden osuus pysyi ennallaan 23 prosentissa.

Internetin käyttö yleistyy Suomessa enää hitaasti ja vain vanhimmissa ikäryhmissä. Päivittäin tai lähes päivittäin nettiä käyttävien osuus kasvoi 75–89-vuotiailla kuusi prosenttiyksikköä 42 prosenttiin ja 65–74-vuotiailla seitsemän prosenttiyksikköä 78 prosenttiin. Koko 16–89-vuotiaasta väestöstä internetiä käytti 93 prosenttia. 82 prosenttia käytti nettiä useasti päivässä.

Pandemia vaikutti tietotekniikan käyttöön työssä ja opiskelussa. Jo maaliskuussa 2020 suositeltiin etätööhön siirtymistä työpaikoilla mahdollisuuksien mukaan. Vuoden 2021 väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö tutkimuksessa 58 prosenttia työllisistä vastasi työskennelleensä viimeisen 12 kuukauden aikana kotoa käsin. Yli puolet kotona työskennelleistä (33 % työllisistä) oli tehnyt työtä kotona päivittäin tai lähes päivittäin. 12 prosenttia työllisistä oli tehnyt niin kerran viikossa. 37 prosenttia työllisistä arvioi kotona työskentelyn lisääntyneen suosituksen seurauksena. 59 prosenttia kotona työskennelleistä soitti internet- tai videopuheluita tai osallistui etäkokouksiin päivittäin tai lähes päivittäin.

Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimuksen mukaan 56 prosenttia 16–89-vuotiaista oli ladannut Koronavilkku-sovelluksen puhelimeensa kevääseen 2021 mennessä, jolloin tutkimuksen aineisto kerättiin. Suomalaisista, joilla oli käytössään älypuhelin, sovelluksen oli ladannut 64 prosenttia. Koronavilkku myös pidettiin yleisesti käytössä. Sovelluksen ladanneista 73 prosenttia oli pitänyt sen käytössä säännöllisesti ja 19 prosenttia ajoittain. Vain kahdeksan prosenttia ei ollut pitänyt sitä käytössä lainkaan tai oli poistanut sen puhelimestaan.

Yhteensä Koronavilkun oli kevääseen 2021 mennessä ladannut 2,5 miljoonaa suomalaista, joista sen piti käytössä 2,3 miljoonaa henkilöä. Luku on hieman korkeampi kuin THL:n tieto Koronavilkun käyttäjien määrästä viikoittain.

Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö tutkimuksessa kerättiin vuonna 2021 tietoa netissä nähdyn tiedon todenperäisyyden tarkistamisesta. Epäilyttävän tai epätoden tiedon ja sisällön kohtaaminen netissä on yleistä. 63 prosenttia suomalaisista oli viimeisten kolmen kuukauden aikana nähnyt netissä tietoja ja sisältöjä, joita pitivät epätosina tai epäilyttävinä. Nuoret näkevät epäilyttäviä sisältöjä useammin kuin vanhat. 16–24-vuotiaista osuus oli 84 prosenttia ja 76–89-vuotiaista vastaavasti 21 prosenttia. Lähes puolet epätosia tai epäilyttäviä tietoja tai sisältöjä kohdanneista oli tarkistanut näkemänsä todenperäisyyden, nuoret hieman yleisemmin kuin vanhat.

Sisällys

1. Verkkokauppa murroksessa.....	5
Verkkokaupan kehityksen pitkä kaari	5
Verkkokaupan muutokset 2020–2021, pandemian aika.....	5
Verkkokaupan suosituimmat tuoteryhmät.....	7
Verkkokaupassa käytetty rahamäärä.....	8
Verkkokaupan rahankäytön jakautuminen alueille.....	9
2. Internetin valetietojen havaitseminen ja korjaavan tiedon etsiminen.....	11

Taulukot

Taulukko 1. Internetissä viimeisen 3 kk aikana epätosia tai epäilyttäviä tietoja havainneet ja tarkistuksia tehneet vuonna 2021.....	12
--	----

Taulukko 2. Internetissä viimeisen 3 kk aikana havaitun epätoden tai epäilyttävän tiedon tarkistuskeinot sekä syyt olla tarkistamatta tietoja vuonna 2021.....	12
--	----

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kotitaloudessa tietokone 2021, %-osuus talouksista.....	13
Liitetaulukko 2. Kotitaloudessa kannettava tietokone 2021, %-osuus talouksista.....	13
Liitetaulukko 3. Kotitaloudessa pöytätietokone 2021, %-osuus talouksista.....	13
Liitetaulukko 4. Kotitaloudessa tablettitietokone 2021, %-osuus talouksista.....	14
Liitetaulukko 5. Kotitaloudessa internetyhteys 2021, %-osuus talouksista.....	14
Liitetaulukko 6. Kotitalouden käytössä olevia kiinteitä laajakaistaliittymiä 2021, %-osuus talouksista.....	15
Liitetaulukko 7. Kotitalouden käytössä olevia langattomia laajakaistaliittymiä 2021, %-osuus talouksista.....	15
Liitetaulukko 8. Kotitalouden käytössä olevia 3G/4G-liittymiä matkapuhelimeen 2021, %-osuus talouksista.....	15
Liitetaulukko 9. Kotitalouden käytössä olevia asunnon sisäisiä WLAN-verkkoja 2021, %-osuus talouksista.....	16
Liitetaulukko 10. Matkapuhelimen internetyhteyden käyttö tietokoneella tai tabletilla 2021, %-osuus talouksista.....	16
Liitetaulukko 11. Internetin käyttö ja käytön useus 2021, %-osuus väestöstä.....	17
Liitetaulukko 12. Internetin käyttö eri laitteilla 2021, %-osuus väestöstä.....	18
Liitetaulukko 13. Käytössä älypuhelin ja internetin käyttö televisiolla 2021, %-osuus väestöstä.....	19
Liitetaulukko 14. Internetin käyttötarkoitusten yleisyys 2021, %-osuus väestöstä.....	20
Liitetaulukko 15. Internetin käyttö puheluihin, pikaviestintään älypuhelimella ja sähköpostiin 2021, %-osuus väestöstä.....	21
Liitetaulukko 16. Internetin käyttö pankkiasioihin, käytettyjen tavaroiden myyntiin ja ostamiseen, tavaroita ja palveluita koskevan tiedon hakuun 2021, %-osuus väestöstä.....	22
Liitetaulukko 17. Internetin käyttö verkkolehtien tai televisioyhtiöiden uutisivujen lukemiseen ja blogien lukemiseen 2021, %-osuus väestöstä.....	23
Liitetaulukko 18. Internetin käyttö ravitsemus- ja terveystiedon etsimiseen ja omien terveystietojen lukemiseen 2021, %-osuus väestöstä.....	24
Liitetaulukko 19. Koronavilkku-sovelluksen lataaminen ja pitäminen käytössä 2021, %-osuus väestöstä.....	25
Liitetaulukko 20. Internetin käyttö musiikin, podcastien ja äänikirjojen kuunteluun ja pelien pelaamiseen 2021, %-osuus väestöstä.....	26
Liitetaulukko 21. Yhteisöpalvelujen seuraamisen yleisyys ja uses, nettideittipalvelujen käyttö 2021, %-osuus väestöstä.....	27

Liitetaulukko 22. Internetin käyttö viranomaisten tai julkisten palveluiden tarjoajien kanssa asiointissa 2021, %-osuus väestöstä.....	28
Liitetaulukko 23. Epätoden tai epäilyttävän tiedon tai sisältöjen näkeminen uutissivustoilla tai sosiaalisessa mediassa ja niiden todenperäisyyden tarkistaminen 2021, %-osuus väestöstä.....	29
Liitetaulukko 24. Syyt miksi ei tarkistanut epätosia tai epäluotettavia tietoja tai sisältöjä 2021, %-osuus väestöstä.....	30
Liitetaulukko 25. Nettitelevisiopalvelujen, tilausvideopalvelujen ja videopalvelujen katsominen 2021, %-osuus väestöstä.....	31
Liitetaulukko 26. Kotoa käsin työskentelemisen useus 2021, %-osuus työllisistä.....	32
Liitetaulukko 27. Koronasuosituksen koettu vaikutus kotona työskentelyn määrään 2021, %-osuus työllisistä.....	32
Liitetaulukko 28. Internetin käyttö ja internet- ja videopuhelut ja -kokoukset kotoa käsin työskennellessä 2021, %-osuus työllisistä.....	33
Liitetaulukko 29. Opetuksen seuraaminen ja tenttiin osallistuminen internetissä ja 2021, %-osuus opiskelijoista.....	34
Liitetaulukko 30. Ostaminen ja tilaaminen verkon kautta 2021, %-osuus väestöstä.....	35
Liitetaulukko 31. Tavaroiden ja palveluiden ostaminen yksityishenkilöiltä 2021, %-osuus väestöstä.....	36
Liitetaulukko 32. Ostanut tai tilannut verkon kautta, ostokerrat ja käytetty rahamäärä 2021, %-osuus väestöstä.....	37
Liitetaulukko 33. Ostokset ja tilaukset verkon kautta tuoteryhmittäin 2021, %-osuus väestöstä.....	38

Kuviot

Kuvio 1. Ostanut jotain verkon kautta viimeisen 3 kk aikana, osuus 16–89-v. väestöstä.....	5
Kuvio 2. Matkustamiseen ja tapahtumiin (teatteri, konsertit, elokuvat sekä urheilu) liittyvä verkko-ostaminen 3 kk aikana vuosina 2020–2021 ja 12 kk aikana vuonna 2019, osuudet 16–89-vuotiaista.....	6
Kuvio 3. Viisi eniten suosiotaan lisännyttä verkko-ostamisen tuoteryhmää vuosina 2020–2021, viimeisen 3 kuukauden aikana ostaneiden osuus 16–89-vuotiaista.....	7
Kuvio 4. Verkkokaupan suosituimpia tuoteryhmiä vuosina 2019–2021, ostettu viim. 3 kk aikana vuodet 2020 ja 2021, ostettu viim. 12 kk aikana vuosi 2019.....	8
Kuvio 5. Verkkokauppaan käytetty rahamäärä (miljardia euroa), 16–89-vuotiaat.....	9
Kuvio 6. Verkkokauppaan käytetty rahamäärä alueilla (rahapelaaminen ei ole luvuissa mukana), 16–89-vuotiaat.....	10
Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tilaston laatuseloste.....	39

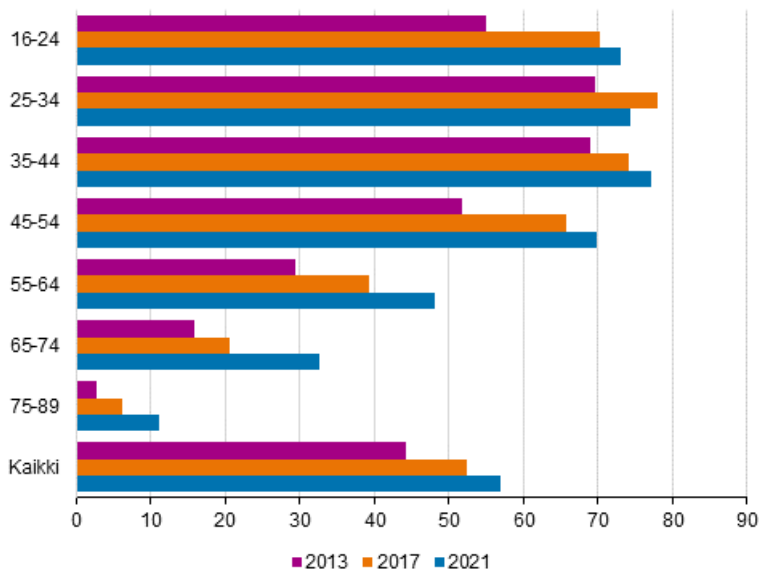
1. Verkkokauppa murroksessa

Verkkokaupan kehityksen pitkä kaari

Verkkokaupasta ostavien määrä kasvoi vuosikymmenen ajan nopeaa 4–5 % vuosittaista vauhtia vuoteen 2017 saakka. Tuolloin jo yli puolet 16–89-vuotiaasta väestöstä oli ostanut verkon kautta jotain kolmen kuukauden aikana. Viimeisten neljän vuoden aikana verkkokauppaan osallistuvien määrän vuosittainen kasvu on puolittunut.

Vuonna 2021 57 % 16–89-vuotiaista suomalaisista oli ostanut jotain verkosta viimeisen 3 kk aikana. Voimakasta osallistumisen kasvu on enää ollut vain vanhimmissa ikäryhmissä: viimeisen 8 vuoden aikana 65–74-vuotiaiden verkkokauppaan osallistuminen on kaksinkertaistunut ja 74–89-vuotiaiden yli kolminkertaistunut. Kasvu on ollut melko vähäistä nuoremmassa, erityisesti 25–44-vuotiaiden ikäryhmässä, koska heillä verkko-ostaminen on ollut jo ennestään korkealla tasolla. Miesten ja naisten verkko-ostaminen on yhtä yleistä, mutta tuoteryhmittäin erot voivat olla miesten ja naisten ostamisen välillä suuriakin.

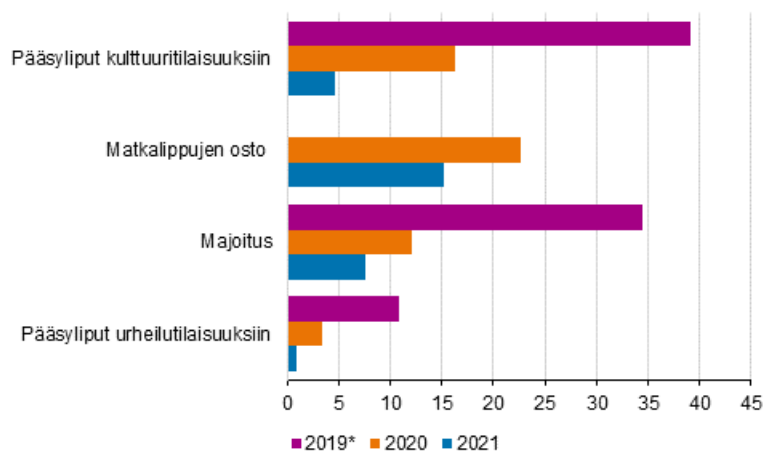
Kuvio 1. Ostanut jotain verkon kautta viimeisen 3 kk aikana, osuus 16–89-v. väestöstä

Verkkokaupan muutokset 2020–2021, pandemian aika

Vuodet 2020 ja 2021 ovat olleet verkkokaupassa murrosaikaa, jolloin palveluiden kysyntä on heikentynyt ja tavaroiden ostaminen kasvanut. Osaksi muutokset liittyvät uudentyypisten verkkoliiketoimintamallien läpilyöntiin, mm. kuljetuspalveluissa ja osaksi pandemian aiheuttamiin muutoksiin. Sellaisissa tuoteryhmissä, joissa ostaminen yleistyi voimakkaasti, muutokset lienevät pysyviä. Toisaalta kahden pandemiavuoden aiheuttama matkailun, tapahtumien ja vastaavien palveluiden kysynnän romahdus on varmasti tilapäistä. Näissä onkin tapahtunut täysin poikkeuksellinen ostajien määrän väheneminen.

Kuvio 2. Matkustamiseen ja tapahtumiin (teatteri, konsertit, elokuvat sekä urheilu) liittyvä verkko-ostaminen 3 kk aikana vuosina 2020–2021 ja 12 kk aikana vuonna 2019, osuudet 16–89-vuotiaista

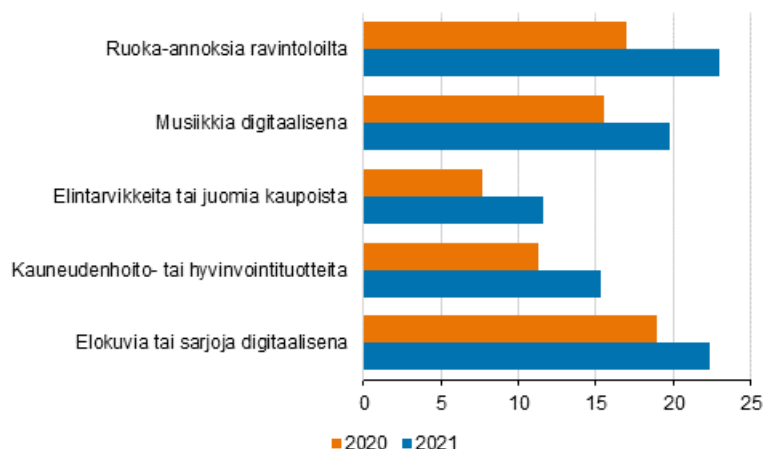
*2019 viiteaika on 12 kk, eivätkä tulokset ole vertailukelpoisia.

Vuoteen 2019 asti tutkimuksessa kysyttiin tuotteiden ostamisesta 12 kk viiteajalla, jotta vuositiedot saataisiin ilman kausivaihteluiden vaikutusta. Vuonna 2020 viiteaika muutettiin kolmeen kuukauteen, koska verkkokaupan yleistyessä katsottiin, että monen kuukauden takaisia ostoja on liian vaikea muistaa. Vuoden 2019 lukuja voi siis verrata myöhempisiin vain viitteellisesti. Viimeisen 3 kuukauden aikana verkko-ostoksia tehneiden määrä on viidenneksen alempi kuin vuoden aikana ostaneiden määrä. Tuotteissa, joissa ostaminen on toistuvaa, lyhyempi viiteaika ei merkittävästi vaikuta ostajien määriin ja toisaalta harvoin tapahtuvissa ostoissa vaikutus on tietenkin suurempi.

Hotelli- ja muuhun lyhytaikaiseen majoitukseen sekä tapahtumiin liittyvä verkko-ostaminen romahti jo ensimmäisenä pandemiavuonna 2020. Tutkimuksen tiedonkeruun ajankohdasta johtuen pandemian vaikutus ei näy vuoden 2020 tutkimuksen tuloksissa täysimääräisesti, mutta vuoden 2021 tiedoissa se näkyy. Matkalippujen ostoon sisältyy kaikki paikallisliikenteen lipuista aina lentomatkoihin asti. Ennen vuotta 2020 kysyttiin matkailuun liittyvistä matkalipuista, joten vertailua vuoteen 2019 ei kannata tehdä.

Myös tuoteryhmissä, joissa verkko-ostajien määrä kasvoi eniten, voi nähdä pandemian vaikutuksen. Elintarvikkeiden ja ravintolaruoka-annosten tilaaminen verkon kautta ja toisaalta suoraan verkosta ostetun musiikin sekä elokuvien ja tv-sarjojen voimakas yleistyminen on ymmärrettävää aikana, jolloin oli monenlaisia vapaa-ajan viettoon liittyviä rajoituksia sekä etätyöskentely oli monille velvoite. Myös kauneuden- tai hyvinvointituotteiden ostajat yleistyivät runsaasti, ehkä hieman yllättävästikin.

Kuvio 3. Viisi eniten suosiotaan lisännyttä verkko-ostamisen tuoteryhmää vuosina 2020–2021, viimeisen 3 kuukauden aikana ostaneiden osuus 16–89-vuotiaista

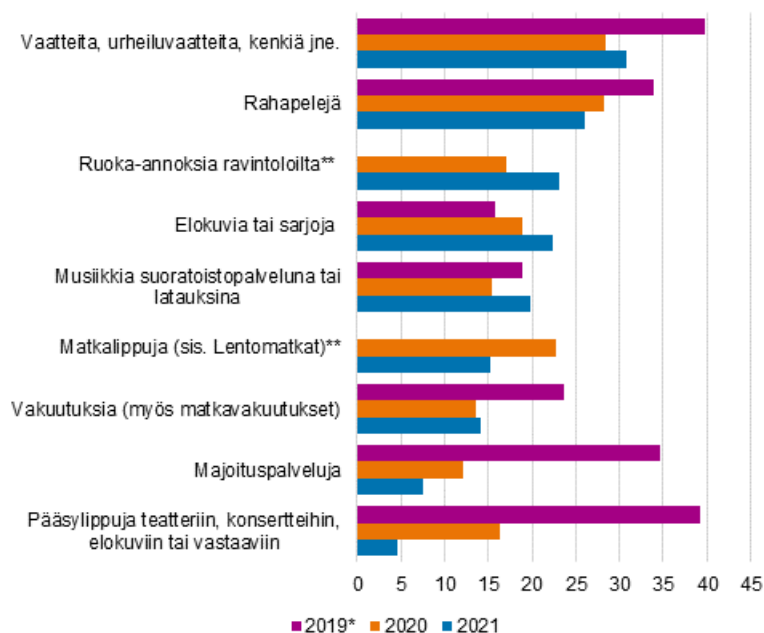
Vertailua vuoteen 2019 ei tässä tehdä, koska kyselylomaketta uudistettiin ja näiden tuoteryhmissä tehtiin muutoksia. Esimerkiksi vuonna 2019 ruoan ostamisesta kysyttiin yhdellä kysymyksellä (kaikenlaisen ruuan ostajia oli 8 %). Kun ravintoloista, yleensä kuljetuspalvelujen kautta tilatut annokset otettiin erillisenä mukaan kyselyyn, niiden verkko-ostajien osuus on noussut kahdessa vuodessa 23 prosenttiin. Alle 45-vuotiaista peräti 41 % oli ostanut ruoka-annoksia viimeisen 3 kk aikana. Yleisesti suosiota kasvattaneet tuoteryhmät olivat sellaisia, joita nuoremmat ikäryhmät suosivat.

Verkko-ostamisen useus vaihtelee ikäryhmittäin. Yli 60-vuotiaissa viimeisen 3 kuukauden aikana verkosta ostaneita on kolmanneksen vähemmän kuin vuoden aikana ostaneita, eikä tässä ole tapahtunut viime vuosina muutosta. Tätä nuoremmissa 3 kuukauden aikana ostaneita oli vain viidennes vähemmän kuin vuoden aikana ostaneita. Nuorimmissa, alle 30-vuotiaissa 3 kuukauden aikana ostaneiden määrä kasvoi 16 prosenttia vuosien 2019–2021. Pandemian aika on lisännyt nuorimpien ikäryhmien säännöllistä verkko-ostamista, kun samaan aikaan vanhemmissa ikäryhmissä verkkokauppaan osallistuminen 3 kuukauden aikana pysyi ennallaan.

Verkkokaupan suosituimmat tuoteryhmät

Verkkokaupan viisi suosituinta tuoteryhmää pysyivät pitkälti samoina vuoteen 2019 asti. Niiden keskinäinen järjestys saattoi muuttua silloin tällöin. Näitä suosituimpia tutkimuksessa määriteltyjä tuoteryhmiä ovat olleet 1) vaatteet, kengät ja asusteet, 2) pääsyliput elokuviin ja konsertteihin ja muihin kulttuuritapahtumiin, 3) hotelli- ja majoituspalvelut, 4) matkaliput (aiemmin nimellä muut matkailupalvelut), sekä 5) rahapelit. Vaatteet, kengät ja asusteet on ollut suosituin verkkokaupan tuoteryhmä vuodesta 2016 lähtien. Tätä ennen matkailuun ja kulttuuritilaisuuksiin liittyvät palvelut olivat kärjessä. Tapahtunut muutos kuvastaa verkkokaupan uusia rakenteita: toistuvat rutiininomaiset tavaraostot ovat tulleet aiempaa helpommiksi ja ovat lisänneet suosiotaan eniten. Osin pandemian johdosta, mutta myös toistuvien ostojen ryhmään kuuluvina, ruoka-annokset, elokuvat ja sarjat sekä musiikki ovat nousseet suosituimpien tuoteryhmien joukkoon. Rahapelaaminen, joka oli vuosina 2013–2018 viidenneksi suosituin verkkotuote, nousi vuonna 2021 sijalle kaksi.

Kuvio 4. Verkkokaupan suosituimpia tuoteryhmiä vuosina 2019–2021, ostettu viim. 3 kk aikana vuodet 2020 ja 2021, ostettu viim. 12 kk aikana vuosi 2019

Tuoteryhmät on valittu niin, että ne ovat kuuluneet ainakin kerran vuosina 2019–2021 viiden suosituimman tuoteryhmän joukkoon. *viiteaika poikkeaa vuosista 2020–2021. **Ei sisällöllisesti tarkkoja vertailutietoja vuodelta 2019.

Verkkokaupassa käytetty rahamäärä

Ostoihin käytetty raha kysyttiin vuoteen 2019 asti kolmena eri summana: palveluiden ostamiseen ja tavaroiden ostamiseen käytettyinä rahamäärinä sekä lisäksi rahapeleihin verkossa käytettynä rahamääränä. Vuodesta 2020 lähtien kysyttiin varsinainen tavaroihin käytetty raha niin kuin ennenkin. Palveluihin käytetty raha kysyttiin aiemmasta poiketen kahtena ryhmänä: digitaalisina palveluina (käytetään suoraan verkon kautta tai ladataan verkosta) ja muina palveluina (pääsy- ja matkaliput, hotellihuoneet jne). Yksittäisten rahamäärien keskiarvo on laskettu väestö- ja vuositasolle. Verko-ostojen arvon mediaani on selvästi alle puolet niiden keskiarvosta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että pieni joukko suurilla summilla ostavia vaikuttaa ostosten keskiarvoihin ja samalla aiheuttaa tulosten luotettavuuteen epävarmuutta. Varsinkaan ikäryhmittäin kovin luotettavia laskelmia keskimäärin käytetystä rahasta ei voida tehdä.¹⁾

Luvut on laskettu ensimmäisen ja toisen vuosineljänneksen ostoista. Arvoissa ei ole voitu ottaa kaupan kausivaihteluiden vaikutusta huomioon. Lukuihin ei sisälly sähköpostin kautta tilattujen tuotteiden arvo.

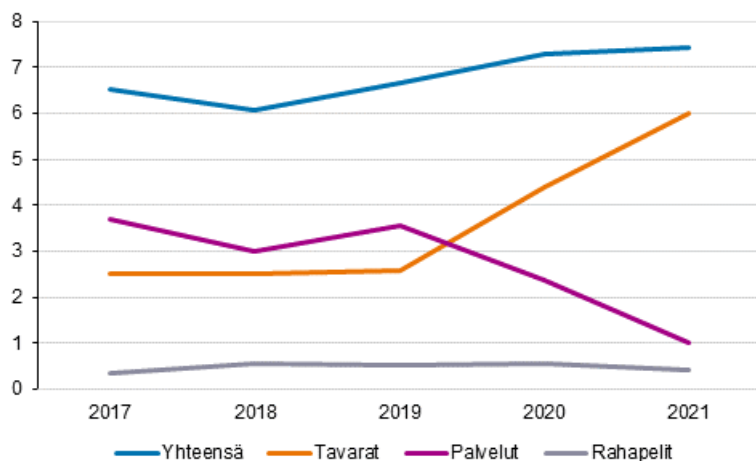
Verkkokaupassa käytetty rahamäärä on viime vuodet kasvaneet, joskaan ei erityisen nopeasti. Vuonna 2021 sen arvoksi arvioidaan tässä lähes 7,5 miljardia euroa. Palveluiden osalta matkat ja hotellit verraten kalliina tuotteina vaikuttivat siihen, että vuoteen 2019 asti palveluiden ostoihin käytettiin joka vuosi enemmän rahaa kuin tavarastoihin. Palveluita ostivat enemmän vanhemmat ikäryhmät, kun taas nuoret ostivat enemmän tavaroita (erityisesti vaatteita yms.).

Vuodesta 2020 tapahtui jo edellä kuvattu pandemian ja netin tavarakaupan jakelun (johon siis tässä sisältyy kaikki ruoka) aiheuttama murros, joka näkyy selvästi myös rahan käytössä. Vuonna 2021 tavarastoihin käytettiin rahaa kuusi kertaa enemmän kuin palveluihin. Vuosina 2020 ja 2021 digitaaliset palveluihin käytetty raha kasvoi lähes yhtä nopeasti kuin tavaroihin käytetty. Perinteisiin palveluihin käytetty rahamäärä romahti, pelkästään vuonna 2021 alle neljännekseen edellisestä vuodesta.

1) Tärkeimmät epävarmuustekijät liittyvät keskiarvon herkkyyteen havaintoarvojen satunnaisvaihtelulle ja toisaalta ostojen arvon muistamisen tarkkuuteen. Pienen joukon tekemillä monien tuhansien eurojen ostoilla on olennainen vaikutus verko-ostojen keskiarvoon. Tämä aiheuttaa vuositulos-tenkin kohdalla satunnaisuudesta johtuvaa epäluotettavuutta. Arvojen perustuminen vastaajien muistoihin 3 kk ajalta voi aiheuttaa puolestaan harhaa eli systemaattista virhearviointia.

Rahapeleihin käytetty raha (voittoa ei ole huomioitu) on maltillisesti noussut, mutta uusien pelaajien tulo (tai vanhojen pelaajien siirtyminen nettiin) ei näy suurena rahan käytön kasvuna. Tosin pelaaminen on delikaatti aihepiiri, josta saadun tiedon luotettavuus ei ole kovin varma.

Kuvio 5. Verkkokauppaan käytetty rahamäärä (miljardia euroa), 16–89-vuotiaat

Merkittävää on huomata, että vaikka palveluiden kysyntä on romahtanut, tavaroiden ostaminen verkon kautta on lyönyt itsensä siinä määrin läpi, että verkkokauppaan käytetty kokonaisrahamäärä näyttäisi olevan kasvussa.

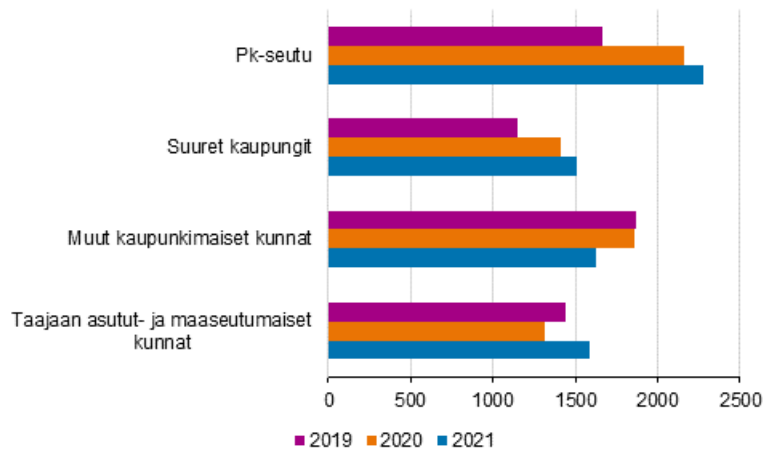
Verkkokaupan rahankäytön jakautuminen alueille

Perinteisesti urbaaneilla alueilla (tässä esityksessä pääkaupunkiseudulla ja yli 80000 asukkaan kaupungeissa) suhteessa pienempiin paikkakuntiin, verkkokaupan vahvoja tuoteryhmiä ovat olleet erityisesti pääsyliput kulttuuritilaisuuksiin ja majoituspalvelut, mutta myös musiikki ja elokuvat. Yhtäältä näiden tuotteiden tarjonta keskittyy keskuksiin ja toisaalta niissä asuu nuorempaa väkeä, jotka kuuntelevat musiikkia ja käyvät elokuvissa.

Harvaan asutuilla alueillakin on omat suosikkinsa, joissa ne ovat yhtä vahvoja tai vahvempiakin kuin urbaanit alueet. Tällaisia ovat autoiluun, moottoripyöräilyyn ja veneilyyn liittyvät tuotteet sekä huonekalut ja kodinkoneet, siis tavarat, joiden kivijalkaliikkeitä on pienillä paikkakunnilla vain vähän. Toisaalta tuoterakenteen vuoksi harvaan asutuilla alueilla rahaa on käytetty suhteessa enemmän kuin isommilla paikkakunnilla.

Vuosina 2013–2019 harvaan asutut alueet lisäsivät verkko-ostamista enemmän kuin urbaaneimmat alueet. Alueiden väliset erot siis supistuivat. Kuitenkin viimeisenä kahtena vuotena urbaaneilla alueilla, niiden vahvojen tuoteryhmien romahduksesta huolimatta, verkkokaupan ja siihen käytetty rahamäärä ovat kehittyneet hieman voimakkaammin kuin perifeerisemmillä alueilla. Tavaroiden jakelupalvelu kotiin toimii kuitenkin isoissa kaupungeissa paremmin.

Kuvio 6. Verkkokauppaan käytetty rahamäärä alueilla (rahapelaaminen ei ole luvuissa mukana), 16–89-vuotiaat

2. Internetin valetietojen havaitseminen ja korjaavan tiedon etsiminen

Vuonna 2021 Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö -tutkimuksessa kerättiin ensimmäisen kerran tietoja internetissä havaituista valeutisista. Yleisradion Oppiminen-sivustolla valeutiseksi määritellään harhautustarkoituksessa tehty teksti tai viesti, joka matkii ulkoisesti journalismia, mutta ei ole sitä. Laajemmin kyse on tahallisesta väärän tiedon levittämisestä tai lisäämisestä tosiasiatiedon joukkoon. Motiivina voi olla rikollinen rahan tavoittelu tai poliittiset tarkoitukset. Valeutisia levitetään verkkolehtien (jotka eivät useinkaan edusta perinteisintä mediaa) tai sosiaalisen median kautta. Näin asia yleisesti varmasti ymmärretäänkin, kun tutkimuksessa kysytään uutissivustoilla ja sosiaalisessa mediassa epätoden tai epäilyttävän tiedon näkemisestä.

Tutkimuksessa asia muotoiltiin seuraavasti: kyse on internetissä olevasta epätodesta tai epäilyttävästä tiedosta ja edelleen, tällaisena nähdyn tiedon todenperäisyyden tarkistamisesta. Tietynlaisena dilemmana, jonka ratkaiseminen kysymystä tehtäessä todettiin mahdottomaksi tai ainakin käytännössä liian vaikeaksi, on se, että eri vastaajat voivat pitää jopa aivan vastakkaisia asioita valheellisena tietona. Tutkimuksessa ei siis pyritty käytännön esimerkkien avulla ohjaamaan vastaajia tulkitsemaan esimerkiksi sitä, minkälaiset uutiset ovat valetietoja.

Valetiedon tunnistaminen netissä on yleistä. Useampi kuin kaksi kolmasosaa internetiä käyttävistä suomalaisista on nähnyt viimeisten kolmen kuukauden aikana netissä tietoja ja sisältöjä, joita pitivät epätosina tai todennäköisesti epätosina. Valetiedon havaitseminen on yleisintä nuorilla, 16–24-vuotiaissa 84 prosenttia teki havaintoja vuonna 2021. Valetietoja koskevat havainnot laskevat iän mukaan melko tasaisesti niin, että 65–74-vuotiaista netinkäyttäjistä vielä yli puolet on havainnut verkossa epäilyttäviä tietoja. Tätä vanhemmista enää 37 % on tunnistanut verkosta valetietoja. Iän myötä ihmisten netinkäyttö muodostuu rajatummaksiksi, usein vain laskujen ja muiden asioiden hoitamiseksi ja ehkä lisäksi verkkolehtien lukemiseksi.

Verkkolehtien ja uutissivujen lukeminen on tietynlainen poikkeus internetin käytön voimakkaasta ikäsidonaisuudesta. Alle 64-vuotiaista netinkäyttäjistä yli 90 prosenttia lukee verkkolehtiä. Iältään 65–74-vuotiaista netinkäyttäjistä melkein 90 prosenttia lukee verkkolehtiä ja 75–89-vuotiaistakin 72 prosenttia. Sen sijaan sosiaalisen median seuraaminen vaihtelee iän mukana paljon jyrkemmin ja hyvin samalla tavalla kuin valetiedon havaitseminen: alle 34-vuotiaista yli 90 prosenttia seuraa sosiaalisen median kanavia (vähintään yhtä) ja osuudet laskevat iän mukana niin, että enää hieman yli puolet 65–74-vuotiaista netinkäyttäjistä seuraa niitä ja yli 75-vuotiaista vain 38 %. Tuntuukin luultavalta, että valetietoja havaitaan erityisesti sosiaalisessa mediassa, joko suoraan tai niin että ne nousevat siellä keskustelun kohteeksi.

Puolet epätosia tai epäilyttäviä tietoja tai sisältöjä kohdanneista oli tarkistanut näkemänsä todenperäisyyden, nuoret yleisemmin kuin vanhat. Alle 45-vuotiaista kuusi kymmenestä teki havaitsemaansa epäilyttävää tietoa koskevia tarkistuksia. 45–74-vuotiaista vastaavia tarkistuksia neljä kymmenestä ja tätä vanhemmista kolme kymmenestä. Miehet ovat jonkun verran naisia kärkkäämpiä havaitsemaan valetietoja tai sitten heitä kiinnostaa sellaiset aihepiirit, joiden parissa valetietoja esiintyy. Miehet tekevät myös enemmän epäilyttäviä tietoja koskevia tarkistuksia.

Taulukko 1. Internetissä viimeisen 3 kk aikana epätosia tai epäilyttäviä tietoja havainneet ja tarkistuksia tehneet vuonna 2021

Ikä	Havainnut internetissä valetietoja 3 kk aikana	On tehnyt tarkistuksia epäilyttävästä tiedosta
	Osuus 3 kk aikana internetiä käyttäneistä	Osuus 3 kk aikana valetietoja havainneista
16-24	84	64
25-34	78	60
35-44	78	56
45-54	70	42
55-64	59	32
65-74	53	40
75-89	37	29
Miehet	71	54
Naiset	66	45
Kaikki	68	50

Yleisimmin tarkistaminen tehdään hakemalla asiasta lisää tietoa internetistä. Näin ovat tehneet lähes kaikki tietojen tai sisältöjen todenperäisyyttä tarkastaneista. Vain yli 75-vuotiaissa tarkistuksia tehneissä osuus jäi alle 90 prosentin. Toiseksi yleisin tapa (72 %) oli tarkistaa tietoja internetin ulkopuolelta, joko keskustelemalla muiden kanssa tai muutoin. Kolmantena, 62 prosenttia selvitti tietojen todenperäisyyttä osallistumalla asiasta internetissä käytäviin keskusteluihin tai seuraamalla niitä. Sukupuolten välillä ei muuten ollut tarkistusten tekemisessä suurta eroa, paitsi että naiset olivat aktiivisempia selvittämään asiaa keskusteluihin tai muulla tavoin internetin ulkopuolella.

78 prosenttia jätti valetiedot tarkastamatta siksi, että tietojen tai lähteen epäluotettavuus on niin ilmeistä, eikä tarkistamista tarvita. Selvästi harvempi (42 %) ei tehnyt tarkistuksia koska se koettiin liian hankalaksi tai osaaminen katsottiin riittämättömäksi. Varsinkin nuoret miehet vastasivat vain harvoin näin. Kaikkiaan melko vähän havaittuja valetietoja näyttäisi jäävän epäselväksi, kahdeksan kymmenestä valetietoja kohdanneesta selvitti asiaa tai piti valheellisuutta niin ilmeisenä, ettei selvittämisen tarvetta ollut ja vain joka viidennellä asian hankaluuden tai osaamisen puutteiden vuoksi epäilyttävä tieto myös jäi epäselväksi. Tämä ei tietenkään kerro mitään siitä, kuinka usein verkkoon ujutettu valetieto toimii, eli lukija ottaa sen todesta.

Taulukko 2. Internetissä viimeisen 3 kk aikana havaitun epätoden tai epäilyttävän tiedon tarkistuskeinot sekä syyt olla tarkistamatta tietoja vuonna 2021

Ikä	Osuus tarkistuksia tehneistä			Osuus niistä, jotka eivät tarkistaneet	
	Etsi lisätietoja internetin asiasisällöistä	Etsi lisätietoja internetin ulkopuolelta	Etsi lisätietoja internetin keskusteluista	Valetieto ilmeinen, ei lisätiedon tarvetta	Tarkistamien liian hankalaa tai osaamien ei riitä
16-24	97	72	65	77	27
25-34	98	80	57	88	32
35-44	98	75	65	76	36
45-54	93	74	61	86	35
55-64	93	74	68	76	53
65-74	90	66	59	76	63
75-79	77	84	35	59	50
Miehet	95	71	63	80	37
Naiset	95	79	61	78	47
Kaikki	95	62	62	79	42

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kotitaloudessa tietokone 2021, %-osuus talouksista

	Jokin tietokone/ kaikki kotitaloudet	Jokin tietokone/yhden hengen taloudet	Jokin tietokone/ kahden hengen taloudet	Jokin tietokone/ kolmen tai useamman hengen taloudet
nettotulot alle 2200 €/kk	80	78	86	96
nettotulot 2100 - 3299 €/kk	97	96	97	98
nettotulot 3300 - 4799 €/kk	98	100	98	97
nettotulot 4800 €/kk tai yli	99	..	100	99
Pääkaupunkiseutu	96	93	98	99
Suuret kaupungit	90	83	97	97
Muut kaupunkimaiset kunnat	87	78	95	95
Taajaan asutut / maaseutumaiset kunnat	86	73	91	99
Kaikki kotitaloudet	89	81	95	97
..= tietoa ei ole saatu tai se on epävarmaa				

Liitetaulukko 2. Kotitaloudessa kannettava tietokone 2021, %-osuus talouksista

	Kannettava tietokone/ kaikki kotitaloudet	Kannettava tietokone/yhden hengen taloudet	Kannettava tietokone/ kahden hengen taloudet	Kannettava tietokone/ kolmen tai useamman hengen taloudet
nettotulot alle 2200 €/kk	62	59	70	92
nettotulot 2100 - 3299 €/kk	79	78	74	94
nettotulot 3300 - 4799 €/kk	87	85	85	92
nettotulot 4800 €/kk tai yli	94	..	94	97
Pääkaupunkiseutu	86	76	90	98
Suuret kaupungit	77	69	82	92
Muut kaupunkimaiset kunnat	72	60	76	91
Taajaan asutut / maaseutumaiset kunnat	68	50	72	92
Kaikki kotitaloudet	75	63	79	93
..= tietoa ei ole saatu tai se on epävarmaa				

Liitetaulukko 3. Kotitaloudessa pöytätietokone 2021, %-osuus talouksista

	Pöytätietokone/ kaikki kotitaloudet	Pöytätietokone/yhden hengen taloudet	Pöytätietokone/ kahden hengen taloudet	Pöytätietokone/ kolmen tai useamman hengen taloudet
nettotulot alle 2200 €/kk	24	22	32	..
nettotulot 2100 - 3299 €/kk	35	28	39	39
nettotulot 3300 - 4799 €/kk	41	..	41	46
nettotulot 4800 €/kk tai yli	45	..	38	50
Pääkaupunkiseutu	32	24	36	42
Suuret kaupungit	32	21	42	46
Muut kaupunkimaiset kunnat	34	24	40	48
Taajaan asutut / maaseutumaiset kunnat	33	22	34	48
Kaikki kotitaloudet	33	23	38	46

	Pöytä tietokone/ kaikki kotitaloudet	Pöytä tietokone/yhden hengen taloudet	Pöytä tietokone/ kahden hengen taloudet	Pöytä tietokone/ kolmen tai useamman hengen taloudet
..= tietoa ei ole saatu tai se on epävarmaa				

Liitetaulukko 4. Kotitaloudessa tablettitietokone 2021, %-osuus talouksista

	Tablettitietokone/ kaikki kotitaloudet	Tablettitietokone/yhden hengen taloudet	Tablettitietokone/ kahden hengen taloudet	Tablettitietokone/ kolmen tai useamman hengen taloudet
nettotulot alle 2200 €/kk	34	30	44	66
nettotulot 2100 - 3299 €/kk	58	48	62	69
nettotulot 3300 - 4799 €/kk	68	..	66	77
nettotulot 4800 €/kk tai yli	82	..	83	83
Pääkaupunkiseutu	58	40	69	77
Suuret kaupungit	49	32	63	76
Muut kaupunkimaiset kunnat	52	34	61	76
Taajaan asutut / maaseutumaiset kunnat	53	33	59	76
Kaikki kotitaloudet	53	34	62	76
..= tietoa ei ole saatu tai se on epävarmaa				

Liitetaulukko 5. Kotitaloudessa internetyhteys 2021, %-osuus talouksista

	Kotoa internetyhteys/kaikki kotitaloudet	Kotoa internetyhteys/yhden hengen taloudet	Kotoa internetyhteys/kahden hengen taloudet	Kotoa internetyhteys/ kolmen tai useamman hengen taloudet
nettotulot alle 2200 €/kk	85	83	90	100
nettotulot 2100 - 3299 €/kk	98	98	97	99
nettotulot 3300 - 4799 €/kk	99	100	99	100
nettotulot 4800 €/kk tai yli	100	..	100	100
Pääkaupunkiseutu	98	95	99	100
Suuret kaupungit	91	84	96	100
Muut kaupunkimaiset kunnat	91	84	96	100
Taajaan as/maaseutum. kunnat	88	78	92	100
Kaikki kotitaloudet	92	85	95	100
..= tietoa ei ole saatu tai se on epävarmaa				

Liitetaulukko 6. Kotitalouden käytössä olevia kiinteitä laajakaistaliittymiä 2021, %-osuus talouksista

	Kiinteä laajakaistaliittymä/kaikki kotitaloudet	Kiinteä laajakaistaliittymä/yhden hengen taloudet	Kiinteä laajakaistaliittymä/kahden hengen taloudet	Kiinteä laajakaistaliittymä/kolmen tai useamman hengen taloudet
nettotulot alle 2200 €/kk	48	47	50	..
nettotulot 2100 - 3299 €/kk	62	64	57	69
nettotulot 3300 - 4799 €/kk	67	..	69	64
nettotulot 4800 €/kk tai yli	73	..	78	72
Pääkaupunkiseutu	78	74	83	78
Suuret kaupungit	65	61	67	72
Muut kaupunkimaiset kunnat	50	38	57	64
Taajaan as/maaseutum. kunnat	40	28	45	53
Kaikki kotitaloudet	57	49	61	66
..= tietoa ei ole saatu tai se on epävarmaa				

Liitetaulukko 7. Kotitalouden käytössä olevia langattomia laajakaistaliittymiä 2021, %-osuus talouksista

	Langaton yhteys tietokoneeseen/kaikki taloudet	Langaton yhteys tietokoneeseen/yhden hengen taloudet	Langaton yhteys tietokoneeseen/kahden hengen taloudet	Langaton yhteys tietokoneeseen/kolmen tai useamman hengen taloudet
nettotulot alle 2200 €/kk	43	41	50	..
nettotulot 2100 - 3299 €/kk	58	55	62	54
nettotulot 3300 - 4799 €/kk	65	78	63	65
nettotulot 4800 €/kk tai yli	66	..	67	66
Pääkaupunkiseutu	48	42	51	56
Suuret kaupungit	49	39	59	60
Muut kaupunkimaiset kunnat	56	49	61	63
Taajaan as/maaseutum. kunnat	58	47	63	68
Kaikki kotitaloudet	53	45	59	62
..= tietoa ei ole saatu tai se on epävarmaa				

Liitetaulukko 8. Kotitalouden käytössä olevia 3G/4G-liittymiä matkapuhelimeen 2021, %-osuus talouksista

	Matkapuhelin 3G/4G-liittymän kautta/kaikki taloudet	Matkapuhelin 3G/4G-liittymän kautta/yhden hengen taloudet	Matkapuhelin 3G/4G-liittymän kautta/kahden hengen taloudet	Matkapuhelin 3G/4G-liittymän kautta/kolmen tai useamman hengen taloudet
nettotulot alle 2200 €/kk	71	69	74	93
nettotulot 2100 - 3299 €/kk	86	85	84	97
nettotulot 3300 - 4799 €/kk	95	95	92	98
nettotulot 4800 €/kk tai yli	96	..	94	97
Pääkaupunkiseutu	89	85	90	97
Suuret kaupungit	81	73	87	96
Muut kaupunkimaiset kunnat	79	68	83	96
Taajaan as/maaseutum. kunnat	74	61	76	96
Kaikki kotitaloudet	81	71	83	96
..= tietoa ei ole saatu tai se on epävarmaa				

Liitetaulukko 9. Kotitalouden käytössä olevia asunnon sisäisiä WLAN-verkkoja 2021, %-osuus talouksista

	Jonkin liittymän lisänä asunnon sisäinen WLAN-verkko/kaikki taloudet	Jonkin muun liittymän lisänä asunnon sisäinen WLAN-verkko/yhden hengen taloudet	Jonkin muun liittymän lisänä asunnon sisäinen WLAN-verkko/kahden hengen taloudet	Jonkin muun liittymän lisänä asunnon sisäinen WLAN-verkko/kolmen tai useamman hengen taloudet
nettotulot alle 2200 €/kk	50	48	54	74
nettotulot 2100 - 3299 €/kk	73	72	69	85
nettotulot 3300 - 4799 €/kk	83	..	82	87
nettotulot 4800 €/kk tai yli	92	..	92	94
Pääkaupunkiseutu	81	69	87	94
Suuret kaupungit	69	58	76	87
Muut kaupunkimaiset kunnat	63	47	67	87
Taajaan as/maaseutum. kunnat	57	39	61	83
Kaikki kotitaloudet	67	53	71	87
..= tietoa ei ole saatu tai se on epävarmaa				

Liitetaulukko 10. Matkapuhelimen internetyhteyden käyttö tietokoneella tai tabletilla 2021, %-osuus talouksista

	Matkapuhelimen internet-yhteyttä käytetään tietokoneella tai tabletilla/ kaikki taloudet	Matkapuhelimen internet-yhteyttä käytetään tietokoneella tai tabletilla/ yhden hengen taloudet	Matkapuhelimen internet-yhteyttä käytetään tietokoneella tai tabletilla/ kahden hengen taloudet	Matkapuhelimen internet-yhteyttä käytetään tietokoneella tai tabletilla/ kolmen tai useamman hengen taloudet
nettotulot alle 2200 €/kk	32	30	37	..
nettotulot 2100 - 3299 €/kk	40	41	34	57
nettotulot 3300 - 4799 €/kk	50	..	49	54
nettotulot 4800 €/kk tai yli	58	..	57	56
Pääkaupunkiseutu	42	34	46	53
Suuret kaupungit	40	32	46	51
Muut kaupunkimaiset kunnat	39	28	40	57
Taajaan as/maaseutum. kunnat	41	35	38	57
Kaikki kotitaloudet	40	32	42	55
..= tietoa ei ole saatu tai se on epävarmaa				

Liitetaulukko 11. Internetin käyttö ja käytön useus 2021, %-osuus väestöstä

	Käyttänyt viimeisen 3 kk aikana	Käyttää päivittäin tai lähes päivittäin	Käyttää yleensä useita kertoja päivässä	Käyttää viikoittain (mutta ei päivittäin)	Käyttää harvemmin kuin viikottain	Ei ole käyttänyt internetiä koskaan
16-24v	100	99	98	0	0	0
25-34v	100	100	99	0	0	0
35-44v	99	98	96	1	0	0
45-54v	100	96	91	3	1	0
55-64v	97	91	82	4	2	2
65-74v	85	78	66	7	3	10
75-89v	57	42	27	9	9	36
Opiskelija	100	100	98	0	0	0
Työllinen	99	97	95	1	1	0
Eläkeläinen	78	66	54	8	5	17
Perusasteen koulutus	82	66	68	5	5	15
Keskiasteen koulutus	95	86	82	5	2	3
Korkea-asteen koulutus	99	95	94	2	1	1
Pääkaupunkiseutu	98	93	89	3	1	1
Suuret kaupungit	93	87	86	3	2	5
Muut kaupunkimaiset kunnat	92	83	81	5	3	5
Taajaan as/maaseutum. kunnat	88	80	76	4	3	9
Miehet	94	86	84	4	8	4
Naiset	92	84	81	4	9	6
Kaikki	93	85	82	4	2	5

Liitetaulukko 12. Internetin käyttö eri laitteilla 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

	Tablettitietokoneella	Kannettavalla tietokoneella	Pöytätietokoneella	Matkapuhelimella	Muulla mobiililaitteella
16-24v	24	82	37	98	20
25-34v	34	80	41	98	15
35-44v	45	79	33	96	14
45-54v	53	77	34	95	15
55-64v	50	70	30	86	9
65-74v	38	55	23	69	3
75-89v	21	32	14	28	2
Opiskelija	22	88	35	98	17
Työllinen	48	80	36	96	15
Eläkeläinen	33	47	21	57	3
Perusasteen koulutus	26	57	25	69	11
Keskiasteen koulutus	39	66	32	86	10
Korkea-asteen koulutus	50	84	34	94	13
Pääkaupunkiseutu	45	82	29	90	13
Suuret kaupungit	36	70	34	87	13
Muut kaupunkimaiset kunnat	39	67	33	83	11
Taajaan as/maaseutum. kunnat	38	61	29	77	10
Miehet	40	69	37	84	12
Naiset	39	69	25	83	11
Kaikki	39	69	31	84	11

1) Käyttänyt viimeisen 3 kk aikana kysyttyä laitetta internet-yhteyteen missä tahansa paikassa

Liitetaulukko 13. Käytössä älypuhelin ja internetin käyttö televisiolla 2021, %-osuus väestöstä

	Omassa käytössä älypuhelin ¹⁾	Internetin käyttö digiboksiin liitettyllä televisiolla	Internetin käyttö suoraan televisiolla ²⁾
16-24v	99	32	54
25-34v	99	31	56
35-44v	97	43	55
45-54v	96	45	48
55-64v	90	35	38
65-74v	78	27	27
75-89v	42	12	7
Opiskelija	100	30	51
Työllinen	97	41	54
Eläkeläinen	67	22	22
Perusasteen koulutus	76	28	35
Keskiasteen koulutus	89	31	43
Korkea-asteen koulutus	96	41	46
Pääkaupunkiseutu	94	41	44
Suuret kaupungit	89	33	45
Muut kaupunkimaiset kunnat	87	34	43
Taajaan as/maaseutum. kunnat	82	26	36
Miehet	88	35	47
Naiset	87	31	37
Kaikki	88	33	42

1) Matkapuhelin, jossa on kosketusnäyttö ja jolla voi käyttää internetiä.

2) ns. SMART-TV

Liitetaulukko 14. Internetin käyttötarkoitusten yleisyys 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

	16-24v	25-34v	35-44v	45-54v	55-64v	65-74v	75-89v	Miehet	Naiset	Kaikki
Pankkiasiat	92	99	96	98	94	81	49	90	88	89
Sähköposti	98	98	98	97	92	81	48	87	86	87
Tavaroita ja palveluita koskeva tiedonetsintä	95	96	95	94	89	76	38	86	84	85
Verkkolehtien tai televisioyhtiöiden uutissivujen lukeminen	92	96	95	94	89	74	41	86	84	85
Pikaviestipalveluiden käyttö älypuhelimella	94	96	93	91	77	57	25	77	80	78
Videopalveluiden katsominen	98	97	92	89	71	46	16	80	71	75
Sairauksiin, ravitsemukseen tai terveyteen liittyvä tiedon etsintä	87	87	81	84	76	65	37	69	82	75
Televisioyhtiöiden verkkopalvelujen katsominen	80	86	84	83	80	67	37	75	77	76
Yhteisöpalveluiden (esim. Facebook) seuraaminen	94	92	86	77	62	45	22	67	72	70
Musiikin kuuntelu	97	95	90	78	59	36	19	72	67	69
Internet-puhelut ja videopuhelut	88	82	80	75	58	50	22	63	70	67
Omien terveystietojen lukeminen	59	69	68	73	70	67	35	59	70	65
Tavaroiden tai palveluiden ostaminen	73	74	77	70	48	33	11	57	56	57
Tilausvideopalveluiden katsominen	87	83	72	56	38	17	7	55	51	53
Pelien pelaaminen tai lataaminen	77	65	48	35	21	18	12	44	35	40
Blogien lukeminen	35	52	48	40	36	27	9	33	40	37
Käytettyjen tavaroiden ostaminen	40	46	54	46	28	18	6	36	35	35
Omien tavaroiden, tuotteiden ja palveluiden myynti	26	37	44	38	22	18	3	28	28	28
Podcatien kuuntelu tai lataaminen	65	62	37	31	17	10	3	32	33	33
Äänikirjojen kuuntelu tai lataaminen	27	35	32	25	18	11	4	17	28	23
Nettideittipalvelun käyttäminen	22	14	8	7	4	2	1	9	8	8

1) Käyttötarkoitusten yleisyys viimeisten 3 kuukauden aikana.

Liitetaulukko 15. Internetin käyttö puheluihin, pikaviestintään älypuhelimella ja sähköpostiin 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

	Käyttänyt internetiä puheluihin tai videopuheluihin	Käyttänyt internetiä videopuheluihin	Käyttänyt internetissä pikaviestipalvelua älypuhelimella	Käyttänyt sähköpostia
16-24v	88	75	94	98
25-34v	82	69	96	98
35-44v	80	71	93	98
45-54v	75	60	91	97
55-64v	58	45	77	92
65-74v	50	37	57	81
75-89v	22	15	25	48
Opiskelija	90	79	96	98
Työllinen	76	62	92	98
Eläkeläinen	42	32	49	70
Perusasteen koulutus	59	49	66	68
Keskiasteen koulutus	62	49	78	87
Korkea-asteen koulutus	79	67	88	97
Pääkaupunkiseutu	77	67	84	95
Suuret kaupungit	71	58	82	88
Muut kaupunkimaiset kunnat	65	52	78	86
Taajaan asutut / maaseutumaiset kunnat	57	44	72	80
Miehet	63	50	77	87
Naiset	70	59	80	86
Kaikki	67	54	78	87

1) Viimeisen 3 kuukauden aikana.

Liitetaulukko 16. Internetin käyttö pankkiasioihin, käytettyjen tavaroiden myyntiin ja ostamiseen, tavaroita ja palveluita koskevan tiedon hakuun 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

	Pankkiasioiden hoitamiseen	Omien tavaroiden, tuotteiden ja palveluiden myyntiin	Käytettyjen tavaroiden ostamiseen	Tavaroita tai palveluita koskevaan tiedonetsintään
16-24v	92	26	40	95
25-34v	99	37	46	96
35-44v	96	44	54	95
45-54v	98	38	46	94
55-64v	94	22	28	89
65-74v	81	18	18	76
75-89v	49	3	6	38
Opiskelija	91	26	38	95
Työllinen	99	36	45	95
Eläkeläinen	71	14	16	64
Perusasteen koulutus	73	20	27	70
Keskiasteen koulutus	92	27	36	88
Korkea-asteen koulutus	98	36	42	95
Pääkaupunkiseutu	96	32	37	91
Suuret kaupungit	91	31	37	86
Muut kaupunkimaiset kunnat	88	26	33	84
Taajaan as/maaseutum. kunnat	83	25	34	82
Miehet	90	28	36	86
Naiset	88	28	35	84
Kaikki	89	28	35	85

1) Viimeisten 3 kuukauden aikana.

Liitetaulukko 17. Internetin käyttö verkkolehtien tai televisioyhtiöiden uutisivujen lukemiseen ja blogien lukemiseen 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

	Lukenut verkkolehtiä tai televisioyhtiöiden uutissivuja	Lukenut blogeja
16-24v	92	35
25-34v	96	52
35-44v	95	48
45-54v	94	40
55-64v	89	36
65-74v	74	27
75-89v	41	9
Opiskelija	95	41
Työllinen	95	44
Eläkeläinen	65	21
Perusasteen koulutus	70	25
Keskiasteen koulutus	87	32
Korkea-asteen koulutus	94	52
Pääkaupunkiseutu	93	46
Suuret kaupungit	86	40
Muut kaupunkimaiset kunnat	84	33
Taajaan as/maaseutum. kunnat	80	30
Miehet	86	33
Naiset	84	40
Kaikki	85	37

1) Viimeisten 3 kuukauden aikana.

Liitetaulukko 18. Internetin käyttö ravitsemus- ja terveystiedon etsimiseen ja omien terveystietojen lukemiseen 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

	Sairauksiin, ravitsemukseen tai terveyteen liittyvän tiedon etsimiseen	Lukenut omia terveystietoja esim. Omakanta-palvelusta
16-24v	87	59
25-34v	87	69
35-44v	81	68
45-54v	84	73
55-64v	76	70
65-74v	65	67
75-89v	37	35
Opiskelija	87	60
Työllinen	83	70
Eläkeläinen	57	57
Perusasteen koulutus	62	48
Keskiasteen koulutus	76	67
Korkea-asteen koulutus	87	75
Pääkaupunkiseutu	85	75
Suuret kaupungit	78	67
Muut kaupunkimaiset kunnat	73	62
Taajaan as/maaseutum. kunnat	69	57
Miehet	69	59
Naiset	82	70
Kaikki	75	65

1) Viimeisten 3 kuukauden aikana.

Liitetaulukko 19. Koronavilkku-sovelluksen lataaminen ja pitäminen käytössä 2021, %-osuus väestöstä

	Ladannut Koronavilkun puhelimeensa	Pitänyt Koronavilkun käytössä säännöllisesti	Pitänyt Koronavilkun käytössä ajoittain	Ei lainkaan tai poistanut sovelluksen käytöstä
16-24v	61	35	20	6
25-34v	65	42	15	8
35-44v	63	47	11	5
45-54v	63	47	11	5
55-64v	59	48	8	3
65-74v	48	40	6	2
75-89v	21	16	4	1
Opiskelija	66	40	18	8
Työllinen	65	49	12	5
Eläkeläinen	39	31	6	2
Perusasteen koulutus	42	28	10	4
Keskiasteen koulutus	53	36	12	5
Korkea-asteen koulutus	71	57	10	4
Pääkaupunkiseutu	67	51	11	5
Suuret kaupungit	60	43	11	6
Muut kaupunkimaiset kunnat	53	38	11	4
Taajaan as/maaseutum. kunnat	46	33	10	3
Miehet	52	37	11	4
Naiset	59	44	11	5
Kaikki	56	41	11	4

Liitetaulukko 20. Internetin käyttö musiikin, podcastien ja äänikirjojen kuunteluun ja pelien pelaamiseen 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

	Musiikin kuunteleminen	Podcastien kuunteleminen	Äänikirjojen kuunteleminen	Pelien pelaaminen
16-24v	97	65	27	77
25-34v	95	62	35	65
35-44v	90	37	32	48
45-54v	78	31	25	35
55-64v	59	17	18	21
65-74v	36	10	11	18
75-89v	19	3	4	12
Opiskelija	96	65	32	72
Työllinen	84	39	28	45
Eläkeläinen	33	9	9	17
Perusasteen koulutus	59	30	16	43
Keskiasteen koulutus	70	30	20	41
Korkea-asteen koulutus	77	38	32	35
Pääkaupunkiseutu	78	44	30	42
Suuret kaupungit	75	36	27	47
Muut kaupunkimaiset kunnat	67	29	19	40
Taajaan as/maaseutum. kunnat	61	25	17	32
Miehet	72	32	17	44
Naiset	67	33	28	35
Kaikki	69	33	23	40

1) Viimeisten 3 kuukauden aikana.

Liitetaulukko 21. Yhteisöpalvelujen seuraamisen yleisyys ja uses, nettideittipalvelujen käyttö 2021, %-osuus väestöstä

	Seurannut jotain yhteisöpalvelua 3 kk aikana	Seuraa jotain yhteisöpalvelua ainakin viikottain	Seuraa jotain yhteisöpalvelua ainakin päivittäin tai lähes päivittäin	Seuraa jotain yhteisöpalvelua useasti päivässä	Käyttänyt nettideittipalvelua
16-24v	94	92	89	63	22
25-34v	92	88	81	52	14
35-44v	86	80	72	43	8
45-54v	77	71	62	33	7
55-64v	62	55	47	20	4
65-74v	45	40	31	13	2
75-89v	22	19	14	2	1
Opiskelija	94	90	86	61	18
Työllinen	81	77	69	39	9
Eläkeläinen	39	35	27	11	2
Perusasteen koulutus	62	58	52	31	7
Keskiasteen koulutus	68	64	57	33	9
Korkea-asteen koulutus	79	72	63	36	7
Pääkaupunkiseutu	78	72	65	40	10
Suuret kaupungit	73	69	60	37	13
Muut kaupunkimaiset kunnat	68	64	56	30	7
Taajaan as/maaseutum. kunnat	63	58	52	28	5
Miehet	67	62	53	27	9
Naiset	72	68	62	39	8
Kaikki	70	65	58	33	8

Liitetaulukko 22. Internetin käyttö viranomaisten tai julkisten palveluiden tarjoajien kanssa asiointissa 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

	Hakenut tietoja viranomaisten tai julkisten palveluiden tarjoajien internetsivuilta	Hakenut internetistä virallisen lomakkeen täyttääkseen sen	Lähettänyt täytettyä virallisen lomakkeen internetin kautta
16-24v	89	77	70
25-34v	94	82	86
35-44v	89	80	82
45-54v	93	79	83
55-64v	85	69	72
65-74v	66	50	50
75-89v	30	20	19
Opiskelija	91	80	75
Työllinen	91	78	81
Eläkeläinen	57	42	42
Perusasteen koulutus	63	49	47
Keskiasteen koulutus	82	68	70
Korkea-asteen koulutus	93	81	84
Pääkaupunkiseutu	89	74	74
Suuret kaupungit	82	70	74
Muut kaupunkimaiset kunnat	79	66	65
Taajaan as/maaseutum. kunnat	73	61	63
Miehet	79	67	68
Naiset	81	67	69
Kaikki	80	67	68

1) Viimeisten 12 kuukauden aikana.

Liitetaulukko 23. Epätoden tai epäilyttävän tiedon tai sisältöjen näkeminen uutissivustoilla tai sosiaalisessa mediassa ja niiden todenperäisyyden tarkistaminen 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

	Nähnyt epätosia tai epäilyttäviä tietoja tai sisältöjä	Tarkistanut epätosien tai epäilyttävien tietojen tai sisältöjen todenperäisyyden	Todenperäisyyden tarkistamisen tapa Tarkistanut lähteen luotettavuuden tai etsinyt asiasta lisää tietoa netistä	Todenperäisyyden tarkistamisen tapa, Seurannut tai osallistunut asiasta netissä käytävään keskusteluun	Keskustellut tai tarkistanut tiedot tai sisällöt muualla kuin netistä
16-24v	84	54	52	35	39
25-34v	78	47	46	27	38
35-44v	77	43	42	28	32
45-54v	69	29	27	18	22
55-64v	57	18	17	13	14
65-74v	46	18	16	11	12
75-89v	21	6	5	2	5
Opiskelija	84	54	52	34	40
Työllinen	73	36	35	22	27
Eläkeläinen	39	15	13	8	11
Perusasteen koulutus	54	29	28	19	21
Keskiasteen koulutus	64	31	30	19	23
Korkea-asteen koulutus	70	33	32	20	26
Pääkaupunkiseutu	69	36	35	23	26
Suuret kaupungit	69	38	35	23	28
Muut kaupunkimaiset kunnat	60	29	28	18	22
Taajaan as/maaseutum. kunnat	58	25	24	15	20
Miehet	67	36	34	22	26
Naiset	60	27	26	17	21
Kaikki	63	31	30	19	23

1) Viimeisen 3 kuukauden aikana.

Liitetaulukko 24. Syyt miksi ei tarkistanut epätosia tai epäluotettavia tietoja tai sisältöjä 2021, %-osuus väestöstä

	Tarkistamista ei tarvittu, koska lähteen ja tietojen epäluotettavuus oli ilmeistä	Tarkastaminen tuntui liian hankalalta tai vastaaja ei tiennyt miten sen voi tehdä	Muu syy
16-24v	23	8	9
25-34v	27	10	10
35-44v	25	12	9
45-54v	34	14	8
55-64v	29	21	6
65-74v	21	17	6
75-89v	9	7	3
Opiskelija	24	9	10
Työllinen	31	14	8
Eläkeläinen	17	14	5
Perusasteen koulutus	17	10	6
Keskiasteen koulutus	26	13	8
Korkea-asteen koulutus	30	16	7
Pääkaupunkiseutu	27	14	8
Suuret kaupungit	23	11	7
Muut kaupunkimaiset kunnat	25	14	7
Taajaan as/maaseutum. kunnat	24	15	7
Miehet	24	11	6
Naiset	25	15	8
Kaikki	25	13	7

Liitetaulukko 25. Nettitelevisiopalvelujen, tilausvideopalvelujen ja videopalvelujen katsominen 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

	Televisioyhtiöiden nettitelevisiopalvelut (esim. Yle Areena, MTV Katsomo, Nelonen Ruutu.fi)	Tilausvideopalvelut (esim. Netflix, Viaplay, HBO Nordic)	Internetin videopalvelut (esim. Youtube, Vimeo)
16-24v	80	87	98
25-34v	86	83	97
35-44v	84	72	92
45-54v	83	56	89
55-64v	80	38	71
65-74v	67	17	46
75-89v	37	7	16
Opiskelija	84	86	98
Työllinen	85	67	89
Eläkeläinen	58	16	40
Perusasteen koulutus	60	46	64
Keskiasteen koulutus	76	52	76
Korkea-asteen koulutus	89	59	84
Pääkaupunkiseutu	85	62	84
Suuret kaupungit	76	59	77
Muut kaupunkimaiset kunnat	74	53	75
Taajaan asutut / maaseutumaiset kunnat	70	41	67
Miehet	75	55	80
Naiset	77	51	71
Kaikki	76	53	75

1) Viimeisten 3 kuukauden aikana

Liitetaulukko 26. Kotoa käsin työskentelemisen useus 2021, %-osuus työllisistä¹⁾

	Työskennellyt kotoa käsin			
	Päivittäin tai lähes päivittäin	Ainakin kerran viikossa	Harvemmin kuin kerran viikossa	Ei lainkaan
16-24v	18	7	7	40
25-34v	28	15	14	34
35-44v	38	16	11	26
45-54v	34	12	14	30
55-64v	34	9	13	31
65-74v	38	8	15	20
75-89v	0	0	57	0
Työllinen	33	12	13	30
Perusasteen koulutus	21	12	9	34
Keskiasteen koulutus	19	10	10	42
Korkea-asteen koulutus	49	15	16	18
Pääkaupunkiseutu	51	12	10	18
Suuret kaupungit	28	12	14	32
Muut kaupunkimaiset kunnat	30	12	14	35
Taajaan as/maaseutum. kunnat	22	14	13	35
Miehet	31	12	13	28
Naiset	34	12	12	33
Kaikki	33	12	13	30

1) Viimeisen 3 kuukauden aikana.

Kysyttiin työllisiltä, jotka käyttävät työssään tietokonetta, älypuhelinta tai tablettitietokonetta.

Liitetaulukko 27. Koronasuositusten koettu vaikutus kotona työskentelyn määrään 2021, %-osuus työllisistä

	Kotona työskentelyn määrä kasvoi	Kotona työskentelyn määrä pysyi ennallaan	Kotona työskentelyn määrä pienentyi
16-24v
25-34v	37	18	2
35-44v	42	21	1
45-54v	39	19	1
55-64v	37	18	1
65-74v
75-89v
Työllinen	37	19	1
Perusasteen koulutus	15	26	2
Keskiasteen koulutus	21	18	1
Korkea-asteen koulutus	60	18	1
Pääkaupunkiseutu	55	17	1
Suuret kaupungit	36	16	2
Muut kaupunkimaiset kunnat	36	19	1
Taajaan as/maaseutum. kunnat	24	23	2
Miehet	33	22	2
Naiset	42	15	1
Kaikki	37	19	1

Liitetaulukko 28. Internetin käyttö ja internet- ja videopuhelut ja -kokoukset kotoa käsin työskennellessä 2021, %-osuus työllisistä

	Käytti internetiä kotona työskennellessään	Soitti internet- tai videopuheluita tai osallistui internet- tai videokokoukseen kotona työskennellessään		
		Joka päivä tai lähes joka päivä kun työskenneteli kotona	Harvemmin	Ei lainkaan
16-24v
25-34v	53	34	14	5
35-44v	63	38	22	4
45-54v	57	37	16	5
55-64v	52	32	15	5
65-74v
75-89v	0	0	0	0
Työllinen	55	34	16	5
Perusasteen koulutus	38
Keskiasteen koulutus	37	17	13	6
Korkea-asteen koulutus	78	55	20	3
Pääkaupunkiseutu	71	53	15	4
Suuret kaupungit	52	32	18	2
Muut kaupunkimaiset kunnat	53	31	16	5
Taajaan as/maaseutum. kunnat	45	22	16	7
Miehet	53	33	15	5
Naiset	57	35	17	4
Kaikki	55	34	16	5

Liitetaulukko 29. Opetuksen seuraaminen ja tenttiin osallistuminen internetissä ja 2021, %-osuus opiskelijoista

	Seurannut opetusta tai luentoa internetissä ¹⁾	Osallistunut internetissä vuorovaikutteiseen opetukseen ²⁾	Osallistunut lukukauden aikana internetissä tenttiin
16-24v	74	84	70
25-34v	85	90	..
35-44v
45-54v
55-64v
65-74v
75-89v
Lukio	64	87	69
Ammatillinen oppilaitos
Ammattikorkeakoulu	88	90	86
Yliopisto	92	92	78
Pääkaupunkiseutu	88	92	75
Suuret kaupungit	85	88	72
Muut kaupunkimaiset kunnat	73	88	..
Taajaan as/maaseutum. kunnat
Miehet	77	77	68
Naiset	78	92	67
Kaikki opiskelijat	78	86	67
..= tietoa ei ole saatu tai se on epävarmaa			

1) Viimeisen 3 kuukauden aikana

Liitetaulukko 30. Ostaminen ja tilaaminen verkon kautta 2021, %-osuus väestöstä

	Ostanut tai tilannut joskus verkon kautta	Ostanut tai tilannut verkon kautta viimeisen 12 kk aikana	Ostanut tai tilannut verkon kautta viimeisen 3 kk aikana
16-24v	95	90	73
25-34v	96	91	74
35-44v	93	89	77
45-54v	93	86	70
55-64v	81	70	48
65-74v	61	49	33
75-89v	27	18	11
Opiskelija	95	90	70
Työllinen	93	88	72
Eläkeläinen	52	40	27
Perusasteen koulutus	63	56	41
Keskiasteen koulutus	81	73	57
Korkea-asteen koulutus	93	86	71
Pääkaupunkiseutu	88	81	68
Suuret kaupungit	80	74	57
Muut kaupunkimaiset kunnat	80	71	53
Taajaan as/maaseutum. kunnat	74	67	52
Miehet	81	73	57
Naiset	79	72	56
Kaikki	80	73	57

Liitetaulukko 31. Tavaroiden ja palveluiden ostaminen yksityishenkilöiltä 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

	Ostanut yksityishenkilöltä verkkosivuston tai sovelluksen välityksellä:			
	Tavaroita	Kotitaloustöitä	Kimppakyytejä tai vastaavia	Majoitusta (Airbnb tai vast.)
16-24v	24	0	1	1
25-34v	27	1	1	2
35-44v	33	1	1	3
45-54v	23	0	2	2
55-64v	9	0	0	1
65-74v	5	0	0	0
75-89v	2	0	0	0
Opiskelija	22	0	1	2
Työllinen	23	0	1	2
Eläkeläinen	5	0	0	0
Perusasteen koulutus	14	0	1	1
Keskiasteen koulutus	16	0	1	1
Korkea-asteen koulutus	23	1	1	2
Pääkaupunkiseutu	21	0	2	3
Suuret kaupungit	18	0	0	1
Muut kaupunkimaiset kunnat	17	0	1	1
Taajaan as/maaseutum. kunnat	16	0	1	1
Miehet	18	0	1	1
Naiset	18	0	1	2
Kaikki	18	0	1	2

1) Viimeisten 3 kuukauden aikana.

Liitetaulukko 32. Ostanut tai tilannut verkon kautta, ostokerrat ja käytetty rahamäärä 2021, %-osuus väestöstä

	Tehnyt verkon kautta viimeisen 3 kk aikana vähintään 3 ostoa tai tilausta	Käyttänyt viimeisen 3 kk aikana internetin kautta tehtyihin ostoksiin vähintään 100 euroa	Käyttänyt viimeisen 3 kk aikana internetin kautta tehtyihin ostoksiin vähintään 500 euroa
16-24v	50	64	21
25-34v	56	67	30
35-44v	59	69	37
45-54v	54	61	30
55-64v	30	39	14
65-74v	19	25	8
75-89v	4	8	3
Opiskelija	50	61	18
Työllinen	53	64	31
Eläkeläinen	16	20	6
Perusasteen koulutus	26	34	15
Keskiasteen koulutus	39	48	17
Korkea-asteen koulutus	54	63	32
Pääkaupunkiseutu	52	62	32
Suuret kaupungit	39	49	21
Muut kaupunkimaiset kunnat	39	44	17
Taajaan as/maaseutum. kunnat	34	44	17
Miehet	40	49	22
Naiset	41	49	20
Kaikki	40	49	21

Liitetaulukko 33. Ostokset ja tilaukset verkon kautta tuoteryhmittäin 2021, %-osuus väestöstä¹⁾

Ostanut tai tilannut:	16-24v	25-34v	35-44v	45-54v	55-64v	65-74v	75-89v	Miehet	Naiset	Kaikki
Vaatteita, urheiluvaatteita, kenkiä tai asusteita	46	45	44	38	22	12	1	22	39	31
Rahapelejä	13	27	34	42	30	21	6	32	20	26
Ruoka-annoksia ravintoloilta suoraan tai kuljetuspalvelun kautta	43	43	36	21	9	4	0	22	24	23
Elokuvia tai sarjoja suoratoistopalveluna tai latauksina	34	46	36	22	10	3	0	24	21	22
Musiikkia suoratoistopalveluna tai latauksina	38	35	29	22	8	3	0	21	19	20
Urheiluharrastuksiin liittyviä tuotteita	25	28	27	27	10	6	1	19	17	18
Matkalippuja esimerkiksi linja-autoon, junaan, lentokoneeseen tai taksikyytejä (sis. Uber)	32	27	16	14	9	6	1	13	17	15
Huonekaluja, sisustavaroita, puutarhanhoitotuotteita tai kasveja	17	23	20	22	12	9	2	11	20	15
Kauneudenhoito- tai hyvinvointituotteita	22	24	21	19	10	6	2	5	25	15
Vakuutuksia (myös matkavakuutukset)	19	25	14	16	12	7	4	18	11	14
Tietokoneita, tabletteja, matkapuhelimia tai niiden lisävarusteita	18	17	23	19	9	5	2	17	10	14
E-kirjoja, verkkoaikakauslehtiä tai verkkosanomalehtiä	12	17	19	21	12	8	1	12	14	13
Verkossa pelattavia tai ladattavia pelejä tietokoneelle, pelikonsolille tai matkapuhelimelle	28	24	24	11	2	1	0	19	7	13
Painettuja kirjoja tai lehtiä	13	15	20	17	11	8	2	9	16	13
Verkosta ladattavia tietokone- tai muita ohjelmia tai niiden päivityksiä	20	18	17	15	7	6	1	16	8	12
Elintarvikkeita tai juomia kaupoista	18	19	20	11	6	4	0	10	13	12
Siivoustarvikkeita tai henkilökohtaiseen hygieniaan liittyviä tuotteita	11	19	14	11	6	4	0	6	13	10
Kodinkoneita tai viihde-elektroniikkaa kuten televisioita tai kameroita	10	13	15	11	6	3	1	12	6	9
Lääkkeitä tai ravintolisiä	11	13	10	13	6	6	2	6	12	9
Hotelli- tai muuta majoitusta	6	9	14	12	7	2	0	7	8	8
Leluja tai lastenhoitotuotteita	4	16	18	5	3	4	0	7	8	8
Matkapuhelin- tai internetliittymiä	12	12	14	9	3	3	0	10	6	8
Autoja tai muita kulkuneuvoja tai niiden varaosia	8	8	10	12	6	4	1	13	2	7
Sähkö-, lämmitys-, jäte- tai muita vastaavia palveluita	9	11	9	9	5	3	2	9	5	7
Terveysteen ja kuntoiluun liittyviä sovelluksia	7	9	8	8	4	1	0	4	7	6
Pääsylippuja elokuviin, konsertteihin tai muihin tapahtumiin	4	5	9	5	4	3	1	4	6	5
Muita sovelluksia kuten matkailuun tai kielten opiskeluun liittyviä	9	6	4	4	2	1	0	4	4	4
Elokuvia tai sarjoja DVD-levyinä tai muina tallenteina	7	6	6	5	2	1	0	5	3	4
Musiikkia CD- tai vinylilevyinä tai muina tallenteina	2	3	4	3	3	2	0	4	2	3
Polkupyöriä tai niiden varaosia	3	5	7	3	1	1	0	4	2	3
Kotitaloustöitä kuten siivousta, lastenhoitoa tai puutarhanhoitoa	0	1	3	1	1	0	0	1	1	1
Pääsylippuja urheilutapahtumiin	1	2	1	0	1	0	0	1	1	1

1) Viimeisten 3 kuukauden aikana.

Väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö -tilaston laatuseloste

Tietojen relevanssi

Tilasto kuvaa väestön ja kotitalouksien tieto- ja viestintätekniiikan käyttöä Suomessa. Tilasto tuotetaan otokseen perustuvana laajana kysely- ja haastattelututkimuksena. Suurin osa tutkimuksen kysymyksistä on yksilökysymyksiä ja vain muutama liittyy vastaajan kotitalouteen.

Tutkimuksen aiheita ovat tietokoneen ja internetin käytön yleisyys ja useus, käyttötarkoitukset ja käyttöpaikat sekä kuluttajien verkkokauppa. Pääosa kysymyksistä on EU-tasolla harmonisoituja ja osa on suunniteltu vastaamaan kansallisiin tietotarpeisiin. Aihealueiden painotukset vaihtelevat vuosittain.

Tietoja käytetään kansallisesti tietoyhteiskuntaa koskevassa kehittämisessä, politiikan suunnittelussa ja seurannassa, tutkimuksessa, opetuksessa ja liiketoiminnassa. EU-harmonisoituja tietoja käytetään EU:n tietoyhteiskuntaa kuvaavissa rakenneindikaattoreissa ja puiteohjelmien seurannassa. Myös muut kansainväliset organisaatiot käyttävät tietoja. Euroopan Unionin tilastotoimisto Eurostat rahoittaa tutkimuksen tekemistä.

Keskeiset käsitteet on määritelty Tilastokeskuksen käsitetietokannassa.

Tilaston tuotannossa sovelletaan tilastolakia (280/2004)

Tutkimuksen menetelmäkuvaus

Aineiston perusjoukkoja on kaksi, joista toinen on koko maassa vakituisesti asuva 16–89-vuotias väestö, ja toinen kotitaloudet, joissa on vähintään yksi 16–89-vuotias henkilö. Yläikäraja nostettiin 74:stä 89 vuoteen vuonna 2013. Otos perustuu väestötietojärjestelmästä tehtävään satunnaispoimintaan. Vuonna 2021 otoskoko oli 6 000 henkilöä ja kotitaloutta.

Tutkimuksen tiedot on kerätty vuodesta 2016 alkaen yhdistelmä tiedonkeruulla. Vuoden 2021 tutkimuksessa 75–89-vuotiaille ja 25–74-vuotiaille vain perusasteen tutkinnon suorittaneilta tiedot kerättiin ensisijaisesti puhelinhaastattelussa. Kaikki 16–24-vuotiaat ja toisen tai korkean-asteen tutkinnon suorittaneet 25–74-vuotiaat saivat valita vastaavtko verkkolomakkeella vai puhelinhaastattelussa. Vuoteen 2015 asti tiedot kerättiin koko otokselta puhelinhaastatteluilla.

Tutkimuksen vastausaste vuonna 2021 oli 51,5 prosenttia. Internetissä täytettävän lomakkeen vastausaste koko otoksesta laskettuna oli 30,4 prosenttia ja puhelinhaastattelun vastaavasti 21,1 prosenttia. Ikäryhmien välillä on vastausasteessa suuria eroja.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Otantatutkimuksissa ilmenee aina satunnaisvaihtelua, jota kutsutaan otantavirheeksi ja joka aiheutuu otoskokoon liittyvistä rajoituksista. Tilaston luotettavuuden arviointiin käytettäviä keskeisiä mittareita ovat keskivirhe ja siitä johdettu luottamusväli eli virhemarginaali. Otantatutkimusten tuloksien edustavuutta heikentää myös vastauskato. Vastauskadon vaikutusta korjataan painokertoimilla, jolloin pyritään siihen, että estimaatit olisivat mahdollisimman virheettömiä.

Tutkimusaineisto painotetaan vastaamaan koko maan väestöä ja kotitalouksia ottaen huomioon vastauskato. Henkilöpainotuksessa taulukoidaan sekä vastanneiden että väestön lukumäärätiedot sukupuolen, iän, koulutusasteen, äidinkielen, alueen sekä tilastollisen kuntaryhmittymyksen mukaan. Tiedonkeruutavan muutoksen vuoksi henkilöpainotuksen laskemistapa uudistettiin vuonna 2016 lisäämällä painomuuttujiin koulutusaste ja äidinkieli. Kotitalouksien sisällyttämistodennäköisyyksien perusteena käytetään tulojakotilastosta saatuja jakautumia kotitalouden koon ja määrän mukaan NUTS3-alueuokissa.

Tietojen ajantasaisuus

Tilasto ilmestyy vuosittain. Tiedonkeruu tehdään keväisin vuoden toisella vuosineljänneksellä ja viiteajanjakso on ensisijaisesti vuoden ensimmäinen neljännes. Suomea koskevia tuloksia julkaistaan ao. tiedonkeruuvuoden syksyllä ja tilastotoimisto Eurostat julkaisee EU-maiden tiedot loppuvuodesta.

Tietojen saatavuus

Perustietoja tutkimustuloksista julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla noin puolen vuoden kuluttua tiedonkeruun päättymisestä. Tilastotietoja esitetään suomeksi ja ruotsiksi. Tilastoista ilmestyy yleensä vuosittain myös sähköisessä muodossa perusjulkaisu.

Tietojen vertailukelpoisuus

Tietoyhteiskuntatilastoja on laadittu vuodesta 1996 alkaen. Tilastot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia tutkimussisältöjen vaihtuvuuden takia. Aikasarjojen laadintamahdollisuus vaihtelee kysymyksittäin. Kaikkien perustietojen aikasarjat on laadittavissa viimeistään vuodesta 2004 lähtien.

Vuonna 2018 tutkimuksen vastausaste laski edellisestä vuodesta seitsemän prosenttiyksikköä 51 prosenttiin ja vuonna 2019 edelleen 50,5 prosenttiin. Vastausosuuden lasku kohdistui etenkin nuorimpiin ikäryhmiin. Vuonna 2020 vastausaste nousi 54,5 prosenttiin laskeakseen taas vuonna 2021 51,5 prosenttiin.

Vuosina 2017 ja 2018 tietojen keruuseen tehtiin pieniä muutoksia. Puhelinhaastatteluiden ulkoistettiin vuonna 2019 80 % ja ne ulkoistettiin kokonaan vuosina 2020 ja 2021. Nämä seikat voivat vaikuttaa tulosten vertailukelpoisuuteen edellisten vuosien suhteen joidenkin muuttujien osalta.

Jotta vuosien 2016 ja 2015 tutkimusten tulokset olisivat painojen laskentatavan osalta vertailukelpoisia, vuoden 2015 tutkimuksen aineistoon tehtiin revisio laskemalla painot uuden menetelmän mukaisesti. Vuoden 2015 julkistuksen liitetaulukot julkaistiin uudelleen revisioidusta aineistosta lasketuilla luvuilla. Revision seurauksena vuoden 2015 tulokset muuttuivat mutta pääsääntöisesti melko vähän. Tämän vuoksi 2015 julkistustiedotteen ja katsausten tekstejä ei muutettu, mistä johtuen niissä olevat luvut voivat hieman poiketa uusittujen liitetaulukoiden luvuista. Vuoden 2017 tutkimuksen aineiston painotus tehtiin samalla tavoin kuin 2016.

Tietojen yhtenäisyys

Kuluttajabarometri kerää neljännesvuosittain tietoja kotitalouksien laitevarannoista. Tutkimusten otoskoon vaihteluista johtuvat tilastolliset virhemarginaalit huomioon ottaen tiedot ovat yhtenäisiä tässä tutkimuksessa esitettyjen kotitalouskohtaisten laitevarantotietojen kanssa. Tutkimukset täydentävät toisiaan joidenkin kysymyssisältöjen käsitteellisten erojen takia.

Lisätietoja

Perttu Melkas 029 551 2511

Rauli Kohvakka 029 551 3448

Vastaava osastopäällikkö:

Hannele Orjala

tietoyhteiskunta.info@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö -tutkimus 2021, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute